

drene, og det Samme vil da gjentage sig paa andre Steder. Det følger desuden af Sagens Natur, at Familiefædrene ikke kunne overrumpleles; thi man maa jo først sige til Børnene: Nu skulle I skaffe Jer den Bog, og Børnene kunne jo naturligtviis ikke skaffe den selv, uden deres Forældres Samtykke; derved faae Forældrene det at vide, og kunne altsaa itide, ligesom nu her, sætte sig derimod.

Naar der er bleven talt om flere Lærebøger, da synes det billigt at indrømme Valget, naar det vel at mærke er Lærebøger, der ganske stemme overeens med vor evangelisk-lutheriske Lære saavel i det formelle som reelle Princip; og skulde der komme en Lærebog, der i saa Henseende var mere fuldkommen end Balslevs, skulde jeg ikke have Noget imod, at den ogsaa kunde vælges; imidlertid er jeg meget fornøiet med, at vi have faaet den Frihed, som vi have faaet, og vilde være meget betænkelig ved, at en større for Tiden blev givet. Det er mig bekjendt, at der er Mange, der endnu ynde Balles Lærebog og slet ikke ønske, at den saaledes uden Videre skal affaases; det vilde være ubilligt at tvinge dem; paa den anden Side have Lærere og Familiefædre, naar de derom ere enige, Frihed til, isædedetfor Balles Lærebog at faae en anden, som endnu nøiere slutter sig til vor symbolske Bog, som er Luthers lille Catechismus, og derved forekommer det mig, at der i den Henseende er gjort et overordentlig godt Fremskridt. Naar vi see de mange Lærebøger, som ere udgivne af en Snees forskellige, foruden de her nævnte, som f. Ex. Balle jun., Bloch, Frølund, Gad, Leth, Rasmussen, Richilieu, og saa mange flere, saa bliver det — forudsat at man giver Frihed til at vælge en hvilken som helst Lærebog — virkelig nødvendigt for Skolelæreren at have et betydeligt Haandbibliothek af Lærebøger og at spørge ethvert Barn, der kom fra andre Egne og optoges i hans Skole, hvad Lærebog har Du læst? Thi det er, som bekjendt, Tilfældet paa mange Steder, især paa Jydlands Vester- eller Hedegne, at de stikkes fra et Pastorat til et andet, hvilket jeg oftere har erfaret. For at kunne examinere alle Børnene efter de forskellige Bøger, som de tidligere havde læst, maatte Skolelæreren altsaa,

som allerede bemærket, have et betydeligt Bibliothek af disse forskellige Lærebøger. Hvad derimod Bibelhistorien angaaer, da er det noget ganske Andet; thi den kan som Historie meget let læres efter forskellige Bøger; men Lærebogen i Religionsunderviisning er at betragte som en Bygning, og naar Barnet først er blevet fortroligt med og hjemme i en Bygning, saa er det forvildende for det at føres hen i en anden Bygning, hvor det slet ikke er hjemme. Det er meget vanskeligt for Børnene, naar man saaledes vilde forlange af dem, at de skulde skifte Lærebøger; men det er virkelig ogsaa meget vanskeligt, naar man vil have, at Børnene skulde fastholde den samme Lærebog, for Skolelærerne, og ogsaa for Præsterne, det tilstaaer jeg. Det er meget vanskeligt med en Lærebog, som man ikke har gjort sig fortrolig med, og hvis hele Læreygning man ikke er hjemme i, at examinere, undervise og vejlede et Barn, saa at Underviisningen kan bære den Frugt og Velsignelse, som vi Alle maae ønske. Jeg maa derfor slutte med at takke den høitærede Cultusminister for den Moderation, hvormed han er gaaet frem i denne Sag, og jeg skal ligeoverfor det Ønske, som er udtalt af den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgkreds (Grundtvig), ret indstændigt bede ham om, at han fremdeles vil høre Sagkyndiges Dom, forinden han foretager nogen Forandring i kirkelige Anliggender.

Monrad: Det er kun en eneste Bemærkning, jeg vil tillade mig at gjøre i Anledning af hvad der er yttret af den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgkreds (Grundtvig). Jeg er naturligtviis aldeles enig med ham i, at det, hvorpaa det kommer an for at tilvejebringe en heldbringende Underviisning i Skolen, er det aandelige Liv og ikke Lærebøgerne, og fremfor Alt, at dette indre aandelige Liv findes hos Læreren, og at han kan lade det udfolde sig og gjøre Virkning paa Børnene. Jeg troer ogsaa, at den ærede Rigsdagsmand vil være enig med mig i, at et saadant indre aandeligt Liv hos Lærerne og en Udfoldning af samme ligeoverfor Børnene kan finde Sted under et overordentligt stille og spagfærdigt ydre Væsen. Jeg har lagt Mærke til, at undertiden blive disse Dyringer om Liv mis-